Statusrapport

PROSJEKT LIKEVERD OG MULIGHETER

2013

Fra pilotbarnehagene
Djupmyra, Harestua, Smååsane og Solsletta

Det vi har fokus på blir det mere av

Mening kommer gjennom kunnskap

Innhold

Innledning 4
Bakgrunn 4
Mål 4
Overordnet organisering 5
Barnehagedelen av kommuneprosjektet 5
Likestilling i lovverk og rammeplan 5
Teoretisk bakgrunn 5
Konkret arbeid i barnehagene 6
Styrerens viktigste rolle 6
Presentasjon av den enkelte barnehages prosjektarbeid 8
Høyning av kunnskaps-, kompetanse- og refleksjonsnivået 13
Resultat 13
Tips/suksesskriterier 14
Erfaringer 15
Veien videre 16
Oppsummering og evaluering 16
Referanser 17
Liste over litteratur og relevante verktøy 18

Innledning

Bakgrunn

Politikerne i Vennesla ga administrasjonen i oppdrag å sette i gang et 3-årig prosjekt i skolene og barnehagene med formål å bedre levekårene i Vennesla kommune. Dette skulle gjøres gjennom å

- høyne utdanningsnivået
- bedre likestillingen mellom gutter og jenter

Prosjektet hadde ikke som mål å forbedre likestillings-statistikker. Visjonen var at endrede holdninger og handlinger hos ansatte (og foreldre) i barnehager og skoler vil føre til at barn og unge i Vennesla tar bevisste valg for eget liv i forhold til utdanning og likestilling.

Prosjektet er forankret i Kommuneplan 2011 – 2023. Denne er igjen er knyttet opp til Regionplan Agder.

Prosjektbeskrivelse og -organisering kan finnes på www.vennesla.kommune.no/organisasjon/Barnehage1/Kvalitetsutvikling-ny/Prosjekter/

Mål

Hovedmål:
Vennesla kommune har system og rutiner som gir ansatte i barnehager og skoler verktøy og metoder samt høy bevissthet i forhold til likestilling og høyere utdanning.

Effektmål:
Barn og unge i Vennesla tar bevisste valg for eget liv i forhold til utdanning og likestilling.

Delmål for barnehager og skoler:

- Ansatte gir jenter og gutter like muligheter
- Ansatte hjelper barna til å ta frie, bevisste og kloke valg til beste for seg selv og fellesskapet

Overordnet organisering

Rådmannen v/lederteamet er prosjekteier.

Kommuneprosjektet har hatt en styringsgruppe bestående av oppvekstsjef, prosjektkoordinator og representanter fra barnehagene, barne- og ungdomsskolene, oppvekstseksjonen v/skole- og barnehagefaglige rådgivere og Utdanningsforbundet.

Skolene og barnehagene har hatt hvert sitt utviklingsnettverk ledet av skole- og barnehagefaglige rådgivere fra Oppvekstseksjonen.

Barnehagedelen av kommuneprosjektet

Barnehagerådgiverne i Oppvekstseksjonen, Bess M. Thormodsæter og Wenche Nordli, henvendte seg til alle barnehagene med spørsmål om noen ville være pilotbarnehager. 4 barnehager meldte sin interesse, og prosjektet ble satt i gang i Djupmyra, Harestua, Smååsane og Solsletta.

Innad har hver barnehage hatt sin prosjektgruppe bestående av styrer og pedagogiske ledere.

Barnehagene ønsket ekstern bistand med et «utenfrablikk», så høsten 2011 ble UiA tilknyttet prosjektet med hensikt å kartlegge nå-tilstanden; om barnehageansatte behandlet gutter og jenter likt. Høsten 2012 ble Likestillingssenteret på Hamar kontaktet for å bistå med veiledning ifht tiltak. Mona Renolen og Nina Johannesen har hatt fellesveiledning i utviklingsnettverket, enkeltveiledning i hver barnehage, hatt felles personalmøte og foreldremøte, og elles vært på tilbudssiden på mail og telefon.

Barnehagedelen av kommuneprosjektet har vært finansiert av midler fra Fylkesmannen.

Likestilling i lovverk og rammeplan

Likestilling er godt forankret i lovverk og forskrifter for barnehagen. Likestillingslovens paragraf 12 pålegger barnehagene å arbeide aktivt med likestilling: "Offentlige myndigheter skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene på alle samfunnsområder" (Lov om likestilling mellom kjønnene § 12).

Barnehagelovens formålsparagraf understreker at likestilling er et av barnehagens viktigste arbeidsområder. I formålsparagrafen står det blant annet: "Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering" (Lov om barnehager § 1). Likestilling utdypes nærmere i rammeplanen der det blant annet fremgår:

Likestilling mellom kjønnene skal gjenspeiles i barnehagens pedagogikk. Gutter og jenter skal ha like muligheter til å bli sett og hørt og oppmuntres til å delta i felleskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger og samfunnets forventninger til gutter og jenter (Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver pkt. 1.1).

Barnehager kan dermed ikke velge bort å arbeide med likeverd og likestilling.

Teoretisk bakgrunn

Samfunnsperspektivet
Selv om Norge har kommet langt når det gjelder likestilling, er det fremdeles langt igjen. Norge har blant annet et av Europas mest kjønnsdelte arbeidsmarkeder (Arnesen 2010). I 2010 tjente norske kvinner i gjennomsnitt 15 prosent mindre enn menn pr. time, og de fleste minstepensjonister er kvinner. Selv om menn tjener bedre enn kvinner, er de mer utsatt for ulykker, har lavere levealder, er underforbrukere av helsetjenester, og er overrepresentert i kriminalstatistikken (BFD 2009). Gutter faller oftere ut av skolesystemet og mottar i langt høyere grad enn jenter spesialundervisning (Bakken 2010). Hvis vi ønsker å gi barna likeverdige muligheter er fortsatt arbeid for likestilling viktig.

Likestilling - forskjellige jenter og forskjellige gutter
Målet om at gutter og jenter skal ha like muligheter, betyr ikke at gutter og jenter skal bli like. Det handler om hvordan barna blir møtt, og at det er mange måter å være gutt og jente på. Alle skal ha like muligheter til å delta i ulike aktiviteter uten å bli begrenset av tradisjonelle kjønnsroller, og barn skal ikke tillegges egenskaper bare ut i fra kjønn. Likestilling handler om å skape rom for å være jente på mange måter, og gutt på mange måter. De voksne kan støtte en åpenhet i forhold til hva det er legitimt å foreta seg som henholdsvis gutt og jente (Bredesen 2004). Dette er viktig for alle barn, fordi det gir dem muligheter til å prøve ut og bruke mange sider av seg selv. For enkelte barn, som har en kjønnsidentitet som ikke stemmer med det som er forventet av dem, kan det være spesielt viktig for å unngå at de opplever skam og avvisning fra de er små.

Likeverd og likestilling handler like mye om gutter som om jenter. "Å møte barn likestilt er å tilby dem 100 måter å gjøre, mene, tenke, ville og ønske på – i stedet for to – en for gutter og en for jenter" (Henkel og Tomic 2011 s 9).

Kunnskap og bevissthet
Å se det som skjer i barnehagehverdagen i sammenheng med historiske og kulturelle strukturer, er vesentlig for å få en grunnleggende forståelse av hvordan vi forholder oss til kjønn. Det er viktig å reflektere over hva likestilling i barnehagen betyr, fordi det får konsekvenser for det pedagogiske innholdet, og dermed for barnas muligheter (Askeland og Rossholt, 2009).

Undersøkelser viser at det er langt igjen for å realisere intensjonene i lovverk og rammeplan om likeverd og likestilling i barnehagen (Østrem m.fl. 2009). Det er dokumentert at voksne på et ubevisst plan bidrar til å skape og opprettholde kjønnsstereotype oppfatninger om barn (Bredesen 2004, Likestillingssenteret 2010, Hovde og Moen 2010). Vi har med oss mange forestillinger om kjønn, som ofte er ubevisste. Holdninger til hvordan jenter/kvinner skal være, og gutter/menn skal være er noe vi lærer allerede i barndommen. Ulike stereotypier dukker hele tiden opp som mer eller mindre bevisst i ulike typer situasjoner, og blir til sannheter.

Når vi snakker om muligheter og begrensninger for jenter og gutter, får vi ofte kommentarer som: "Eksemplet du kom med var veldig spennende. Det har jeg ikke tenkt på før." Slik er det for mange av oss. Det er mange ting vi tar for gitt og dermed ikke tenker over. Sett isolert kan de forskjellige måtene vi møter gutter og jenter på virke som bagateller. Spiller det noen rolle om Oscar til stadighet får høre at han er tøff, og at Emma får ros når hun hjelper de mindre barna under måltidet? Når alle disse små episodene settes sammen, viser de imidlertid en struktur i samfunnet som gir jenter og gutter ulike muligheter (Henkel og Tomic 2011). Å arbeide med likestilling er å bli bevisst på det usynlige og selvsagte (Helén og Granholm 2009). Med en kjønnsblind tilnærming kan strukturer vi ikke er oss bevisst vedlikeholdes og videreføres.

Barnas sosialiseringsprosess og markedskreftene
Barn får en oppfatning av hvem de er i møte med omgivelsene sine, og omgivelsene formidler kjønnskategorier blant annet gjennom spill, klær, leker, bøker, utstyr, filmer, reklame, og innredningen på barnerommet. Press og forventninger i forhold til utseende og interesser begynner i tidlig alder, og det spilles på stereotype forståelser av kjønn.

Markedskreftene har stor makt i forhold til barns kjønnsforståelse. De kommersielle kreftene spiller inn og gir stadig sterkere uttrykk, også i barnehagen (Kleppe 2008). På flere og flere områder lages det nisjeprodukter hvor det skilles på hva som er for jenter og hva som er for gutter (Jørgensen 2008). Lekeverdenen er i stor grad todelt. Den ene delen består hovedsakelig av små snille dyr og babydokker sammen med husholdningsredskaper som inviterer til huslige sysler og omsorg. Her bor prinsesser og barbiedokker i flotte rosa hus med glitter og stas. (Henkel og Tomic 2011). Det samme gjelder for den nye "jente-legoen" Friends. I den andre lekeverdenen er det militærfarger, svart og metall. Lekene er i stor grad teknologiorienterte, og våpen, verktøy og biler går igjen. Figurer i stort utvalg som innbyr til konflikter, kamp og krig dominerer. Hva blir barnehagens rolle i dette landskapet? Barnehager kan være, og er ofte, en motvekt til den økende kjønnsstereotype påvirkningen fra markedskreftene (Jørgensen 2008). Det å skape bevissthet rundt kjønnsstereotype bøker og leker i barnehagen kan være et godt virkemiddel. Personalet kan samtale med barna om kjønnsroller og kjønnsstereotypier. I tillegg er det viktig å involvere foreldre i diskusjon og refleksjon om kommersialisering og kjønnsroller.

Sosialt og biologisk kjønn
Arbeid for likestilling knyttes opp til sosialt kjønn. Det betyr å arbeide i forhold til de ulike forventningene vi har til gutter og jenter, fordi de biologisk sett er forskjellige. Disse forventningene er i stor grad historisk foranderlige og kulturelt betingede (Hovde og Moen 2010). Det finnes forskning som antyder biologiske forskjeller, for eksempel at hjernen utvikles forskjellig hos jenter og gutter(Knutsen 2005). Forskningen er kontroversiell, først og fremst fordi hjernen utvikler seg ut fra hvordan barna stimuleres og blir møtt, og her inngår kjønnsbestemte forventninger fra omgivelsene (ibid). Det er derfor vanskelig å skille mellom biologiske og sosiale faktorer når det gjelder kjønnsforskjeller. Det kan være like stor variasjon innad i jentekategorien og innad i guttekategorien som mellom kategoriene jenter og gutter. Det kan dermed ikke fastslås at slik er gutter og slik er jenter, begrunnet i biologiske forskjeller. Det viktigste er at vi kan velge om vi ønsker et samfunn hvor jenter og gutter skal kunne vokse opp med like muligheter.

Konkret arbeid i barnehagene

Styrerens viktigste rolle

Prosjektet har først og fremst vært et verdi- og holdningsprosjekt. Det har derfor vært nødvendig å bruke tid på følgende:

Plan
Styrerne med sine interne arbeidsgrupper formulerte barnehagens mål, problemstilling og tiltak ut fra den overordnede målsettingen for hele kommuneprosjektet. Barnehagene utarbeidet prosjektplaner for å forplikte, ansvarliggjøre, synliggjøre og skape lojalitet til prosjektet for alle ansatte. Eksempler på problemstillinger som ble reist:

- Gir vi lik oppmerksomhet til gutter og jenter?
- Har vi variasjon i både leker og aktiviteter som fremmer likeverd?
- Hva leker barna med og hvor er de voksne i leken?
- Møter personalet gutter og jenter forskjellig under måltidet?
- Blir gutter og jenter møtt på forskjellige måter i sandkasseleken?

- Hvordan påvirker voksne barns lek på småbarnsavdeling?
- Hvordan møter de voksne barn som trenger trøst?
- Hvem får hjelp når de ber om det/ikke ber om det?
- Er barnelitteraturen vi har balansert i forhold til likeverd og muligheter?

Felles forståelseskultur
I barnehagene arbeider det mange ulike mennesker. Det er derfor svært viktig med en klargjøring av hvordan arbeidet skal foregå for ikke å få «privat praksis». For at alle ansatte skal kunne hjelpe barna til å ta frie, bevisste og kloke valg, er det avgjørende at alle ansatte har en felles forståelse, en felles plattform. Det er derfor arbeidet med begrepsavklaringer, bl.a ved bruk av reflekterende metoder. I tillegg til å arbeide med begrepsinnhold og holdninger, var det viktig for styrerne å høyne den faglige bevisstheten rundt kjønnsroller og likeverd.

Motivasjon
For å få gode resultat av et prosjekt er menneskene som deltar – deres engasjement og motivasjon – en avgjørende faktor. Styrer har ansvar for å få alle ansatte til å «dra i samme retning» – bygge felles forståelse/ kultur, og motivere for arbeidet som skal gjøres. Når leder gir personalet ansvar og anerkjennelse for det som gjøres, er det motiverende. Å få ta del i, være med på, gis utfordringer og tillit er utfordrende for alle. Dette gjøres via punktene under:

Mening • Følelse av å holde på med noe grunnleggende og viktig – viktig for det enkelte barn og for bygda • Sette og holde fokus • Avsatt tid	**Mestring** • Møter og utveksling av tanker i nettverksgrupper • Jevnlig ny kunnskap • Gode planer for når hva skal gjøres av hvem
Medbestemmelse • Veiledning • Bruk av ulike refleksjonsverktøy i personalgruppene • Felles avgjørelse i personalet	**Moro** • Ser resultat for personal, barn og foreldre (se mer under overskrift Resultat)

Presentasjon av den enkelte barnehages prosjektarbeid

Djupmyra

Djupmyra valgte å se på ulike hverdagssituasjoner/rutiner i barnehagen. Det ble tatt utgangspunkt i voksenrollen, og sett på om jenter og gutter ble møtt på ulike måte i hhv garderobe, måltid og lek. Parallelt med dette ble det satt mål om å bruke verdikort, praksisfortelling, lese litteratur og inkludere foreldrene, for å høyne bevissthet for alle voksne rundt barnet.

Tendensene som vises i Djupmyras undersøkelser, er at de eldre barna behandles mer i lys av et tradisjonelt kjønnsrollemønster.

Skillene er markant mindre på småbarnsavdeling. Dette speiles også i barnas lek og relasjoner seg i mellom. Jentene er mer verbale, mens guttene oppleves som mer fysisk i sin kontaktsøken. Ved måltidene ser man at guttene får mer hjelp mens det ble forventet at jentene skulle vise mer selvstendighet.

Disse tendensene har synliggjort skjult praksis og har bidratt til endret fokus på den voksnes rolle.

Praksisfortelling:

Dette var det første kortet vi trakk i verdispillet. Vi oppdaget at dette var et tema vi aldri hadde reflektert over, hos oss er det en selvfølge at Lucia er en jente. Vi kunne ikke finne noen gode grunner til hvorfor vår praksis var slik. Derimot kom vi på at Julenisse-rollen var ikke styrt av kjønn - julenisser kan både gutter og jenter være. Lucia-rollen var forbeholdt en stille, tilbakeholden jente - som vi etter beste intensjoner ville løfte frem.

Etter denne refleksjonsstunden endret vi praksis. Lucia 2012 i Djupmyra var en jente. Dette ble avgjort ved loddtrekning, og alle de eldste guttene og jentene fikk mulighet for å være med. Det skal sies at alle ville.

Praksisfortelling:

Fire barn skal kle på seg. En gutt har akkurat fått på strikkebukse, da en jente går forbi. Hun kaster et raskt blikk på buksa - stopper opp - ser på gutten og sier høyt: «Men - den er lilla». Gutten ser nedover seg selv og sier ingenting. Den voksne responderer: «Ja, den er lilla og passer perfekt til været i dag - god og varm når dere skal ut og leke i snøen».

Refleksjon:
Det var tydelig for den voksne at jenta syns det var rart med lilla farge til en gutt. Hun godtok imidlertid at fokuset ble skiftet fra fargen til buksens egenskap.

Harestua

Harestua har hatt fokus på hvordan personalet kan bli mer bevisst på hvor og hvordan de møter gutter og jenter i lek. Barnehagen har kartlagt de voksnes plassering i rommet i forhold til barnas lek, og hva barna leker med i forhold til kjønn. Personalet har jobbet mye med medbestemmelse og arbeid mot samme mål. Personalgruppen er sammen om avgjørelser som har blitt tatt, hva som skal observeres og hva man skal se etter. Det handler om å opparbeide et felles ståsted – hvor er vi og hvor vil vi? Å arbeide med holdninger og verdier er en prosess, og i prosessen ser vi at personalet har fått økt bevissthet.

Vi spilte verdispillet med barn, både gutter og jenter:
Er det noe jenter får lov til som ikke gutter får lov til?
Svar: Jenter får lov til å bli med et sted hvis de er snille og greie, men ikke guttene hvis de er tøysete.

Vi så tendenser hos de store at de voksne er der det er rolig lek som perling og tegning, og at i denne leken er det er flest jenter. I buldrelek ser vi at gutter og jenter får ulike respons; guttene får beskjed om å roe seg eller gå et annet sted mens jentene får fortsette. Personalet undrer over dette, og denne bevisstgjøringen gjør at praksis er i ferd med å endre seg. På småbarnsavdeling sees ikke de store ulikhetene i hva eller hvem barna velger å leke med.

Når funnene viser at jentene ofte velger å sitte med rolige aktiviteter, ønsker barnehagen å arbeide videre med fagområdet kropp, bevegelse og helse. Dette for å øke bevisstheten rundt aktiv lek for både gutter og jenter. Barna skal også få innrede et eget rom, fra drømmer og ønsker til et ferdig rom. Målet er at rommet skal engasjere til aktivitet og være uavhengig av kjønn.

Praksisfortelling om bursdag og ansiktsmaling:

Det er bursdagsfeiring inne hos de små. Bursdagsbarnet har valgt ansiktsmaling som aktivitet denne dagen. Flere av barna velger å være katt eller bamse. De bruker speilet og ser nøye på seg selv og liker resultatet. Da det blir Mie sin tur ser hun på meg og sier - mann. Jeg tegner på bart og skjegg, hun ser i speilet og smiler, de andre ser på henne men ingen kommenterer noe. Så er det Jonas sin tur, han er en av de siste. Ser på meg og sier, - æ vil være dame. Jeg tegner på leppestift og litt mørkere øyenbryn. Han ser seg i speilet og jeg kan se at han liker det han ser.

Praksisfortelling:

Mine holdninger
På gulvet inne på småbarnsavdelingen har vi bilder av barna som foreldrene har tatt med. Det ene barnet er en jente, hun har på en rosa ballerinadrakt med hvite strømpebukser. Hun er en blid jente, kort hår og god å ta i. Når jeg ser på det bildet er det noe som ikke stemmer for meg.

Refleksjon:
Jeg syntes det ser ut som om dette er noe hun er blitt kledd opp i, noe som ikke er henne i det hele tatt. Kanskje denne jenta ville være en ballerina, hvem har sagt at det kun er spinkle, tynne jenter med langt hår som kan være ballerina? Da er det ikke lenger fargevalg og gutte/jenteleker det er snakk om, men holdninger og det bildet jeg har for hvordan man skal se ut som er feil.

Smååsane

Smååsane valgte en felles hovedproblemstilling: Gir vi lik oppmerksomhet til gutter og jenter? Barnehagen har hatt ulike innfallsvinkler på avdelingene.
På stor fløy var det fokus på: Benevner vi alle like mye ved navn? Hvordan brukes språket/kroppsspråket overfor gutter og jenter i grensesetting/konfliktløsning/trøst?
På småbarnsfløy var fokuset: Tiltales barna med navn? Hvem får hjelp når de ber om det/ikke ber om det?

Tendensen for de minste er at jentene er mer selvstendige, mens guttene får hjelp uten å be om det. På stor fløy ser vi en tendens til at gutter møtes oftere med ordre/korte setninger, mens jenter møtes mer med beskrivende/fullstendige setninger. Samtidig sees liten forskjell i måten (graden av varme) barna blir møtt på. I konfliktsituasjoner oppleves det at jentene bruker mer ord/forklaringer og kamuflerer det som ikke er bra.

En av de store avdelingene opplevde også at det kunne settes ulike grenser overfor jenter og gutter. De opplevde at guttene ble hanket raskere inn, mens jentene fikk fortsette.
Ut fra blant annet praksisfortellingen om "voksenstolen", har personalet hatt gode diskusjoner om hva som ligger i begrepet "tydelig grensesetting". Hvor konsekvente er vi i situasjoner, og hvor samkjørte er vi? Dersom noen i personalet er lite samkjørte, hvordan påvirker dette barna? Hvordan setter vi grenser for gutter og jenter?

Observasjonene barnehagen har gjort fører til at det må jobbes videre med språkgrupper, mer tid i relasjonsbygging og jobbing med det emosjonelle språket, og "bade" også guttene mer i språk. Dette for å hjelpe guttene til økt språklig kompetanse slik at de bedre kan uttrykke sine følelser. Det må også jobbes med at grensesettingen blir konsekvent uansett kjønn.

Praksisfortelling som illustrerer dette:

«Puslespillet»
På avdelingen har vi to puslespill som tar for seg menneskekroppens anatomi, et med guttekropp og et med jentekropp. Puslebrikker kan være lurt å merke, slik at det ikke er tvil om hvilket puslespill de ulike brikkene hører til. En ansatt satt i gang med merking av «jentepuslespillet». En annen ansatt la merke til dette og lurte på hvorfor puslespillet ble merket med rosa. Den ansatte som markerte brikkene ble litt overrasket, og sa at hun ikke hadde tenkt over det. Så er det puslebrikkene til «guttepuslespillet» som markeres. Den voksne som markerer brikkene har et smil om munnen og sier: nå brukte jeg gul.

Praksisfortelling «Voksenstol»

Avdelingen er på vei inn for å spise. En ansatt befant seg i yttergarderoben og hjalp barna som var der. En voksen befant seg i fingarderoben og hjalp barna der. Inne på avdelingen leker noen av barna samlingsstund. Tre av barna sitter eller henger over «voksenstoler», dette er stoler med sete og hjul på. I barnehagen er vi enige om at disse stolene kun er for voksne av sikkerhetsmessige årsaker. En ansatt løftet en gutt av stolen, men jentene som også satt på «voksenstol» ble værende.

Solsletta

Solsetta har etter inspirasjon fra prosjekt i Kvinesdal kommune jobbet med følgende punkter:

- bruke like mye navn på både gutter og jenter
- prate like mye med begge foreldre, ta kontakt like ofte med
- begge to i alle saker
- ikke gutte- og jenteleker, leker nevnes som den gjenstanden
- den er
- nøytrale ord på rom, togrom - musikkrom - familierom
- være bevisst på hvordan vi snakker med og til gutter og
- jenter
- benevne farger med det den heter
- se hver enkelt og stimulere dem ut fra deres iboende evner,
- ønsker og behov, uavhengig av kjønn

Store deler av arbeidet har vært fokusert rundt personalets verdier, holdninger og praksis, bevisst eller ubevisst. Medvirkningstanken har vært gjennomgående i alt arbeidet i barnehagen.
Det har vært ulikt fokus på småbarns- og storbarnsavdeling. På 0-3 års-avdelingene har problemstillingen vært hvordan de voksne påvirker barnas lek, og hvordan det legges til rette for at barna får større muligheter til å påvirke leken selv. På 3-5 års-avdelingene har barnehagen bl.a sett på hvordan de voksne møter barn som trenger trøst.

Tendenser som sees på 0-3 års-avdelingen er at de voksne oftest plasserer seg der leken er rolig, som for eksempel med bordaktivitet og toglek. De ansatte ble i liten grad observert i aktiv og litt «bråkete» lek. Det ser ut til at de minste velger aktivitet uavhengig av kjønn, selv om gutter noe oftere leker tumlelek og med biler og tog, og jentene noe oftere leker rollelek. Hvem de minste leker sammen med ser også ut til å være uavhengig av kjønn. På småbarnsavdelingene jobbes det kontinuerlig videre med personalets rolle, blant annet ut fra hvordan de plasserer seg i rommet.

Ut fra en antagelse om at jenter får mer trøst og at gutter oftere blir møtt med ei forventning om å tåle mer «opp igjen», har 3-6 års-avdelingene observert om denne antagelsen stemmer hos oss.

Praksisfortelling:

En gutt på fire år ligger på sofaen på avdelinga, han har klemt fingrene sine i døra. Mor var oppringt og på vei. En gutt på tre og et halvt år går bort og stryker han på kinnet uten å si noe, guttene har lite felles språk. Den «skada» gutten viste med kroppsspråk at dette var godt. Tre-åringen strøk i over 5 min, helt til mamma kom.

Etter observasjoner mente de å se at det ikke gjorde noen forskjell i forhold til kjønn, vi trøstet forskjellig etter hvilket barn vi trøstet - altså individuelt.
Det var imidlertid noe vanskelig å få til å observere trøstesituasjoner, fordi de ikke kan oppsøkes men må observeres i det de oppstår. Det ble dermed også vanskelig å "måle" om det er noen forskjeller mellom gutter og jenter.
Et overordnet område personalet ble mer bevisst på gjennom observasjonen av trøst, var at det er viktig å være mer observante på barns egen opplevelse av når og hvordan de trenger trøst.
Med bakgrunn i respekt for barnet, barns selvbevissthet, barns mestring og medvirkning, mente vi at en god måte var å ta hvert enkelt barn på alvor ved å spørre: «VIL DU HA TRØST?» Vil de i det hele tatt bli trøstet? Hvordan vil de bli trøstet? Vil de bare bli sett?
Det handler om å bevisstgjøre barnet på egne følelser og bruke språket for å formidle dette, blant annet ved å få tak i hva barnet selv trenger og ønsker i bestemte situasjoner. De ansatte opplevde at holdningsarbeidet som er gjort, har fått konsekvenser for den daglige praksisen. Barnas medvirkning er kommet bedre fram.
Vi har også sett at en slik tilnærming fra voksne kan lære andre barn hvordan de kan trøste/være der for hverandre. Dette er en sosial kompetanse som barn må lære, vi opplever at noen barn ikke vet hva de skal gjøre hvis noen gråter eller har slått seg.

Både jenter og gutter får gjennom dette lik mulighet til å bli gode omsorgspersoner og de blir kjent med egne grenser og behov. Effekten av å bruke setningen «VIL DU HA TRØST?» blant oss voksne, gjorde at barna «sjekket seg selv», de ble mer kjent med sine egne følelser. Å selv bestemme hvordan og når de ville ha trøst ga økt bevissthet. Ofte fikk vi til svar: «Neida, det gjenge fint», «Nei, treng ikj det».

6-års-gruppa hadde et pågående prosjekt der barna skulle utforme et rom. "Likestillingsbrillene" ble også brukt i dette arbeidet. Barna skulle ta hensyn til at små og store, jenter og gutter skulle like seg der. Barna kom i fellesskap fram til at de skulle lage verdensrommet med solsystemet. Gjennom forberedelsen kom det opp mange spørsmål som ble drøftet, - hva er gutte-ting og hva er jente-ting? Liker gutter noen jenteting og motsatt? Hvorfor sier vi at for eksempel at familielek er jenteting, når det er normalt med gutter i en familie?

I prosjektet får alle like muligheter til å være med. Alle er med på alle oppgavene på lik linje, uavhengig av kjønn. Her er det om de har lyst eller ikke som teller. Og det har ikke stått på lysten!!! Alle på avdelingen har vært med og deltatt i prosjektet, og alle har fått et flott eierforhold til veggen de har vært med på å male (verdensrommet). Opplevelsen av at det «jeg» har gjort har betydning for de andre har gitt barna stolthet i arbeidet sitt.

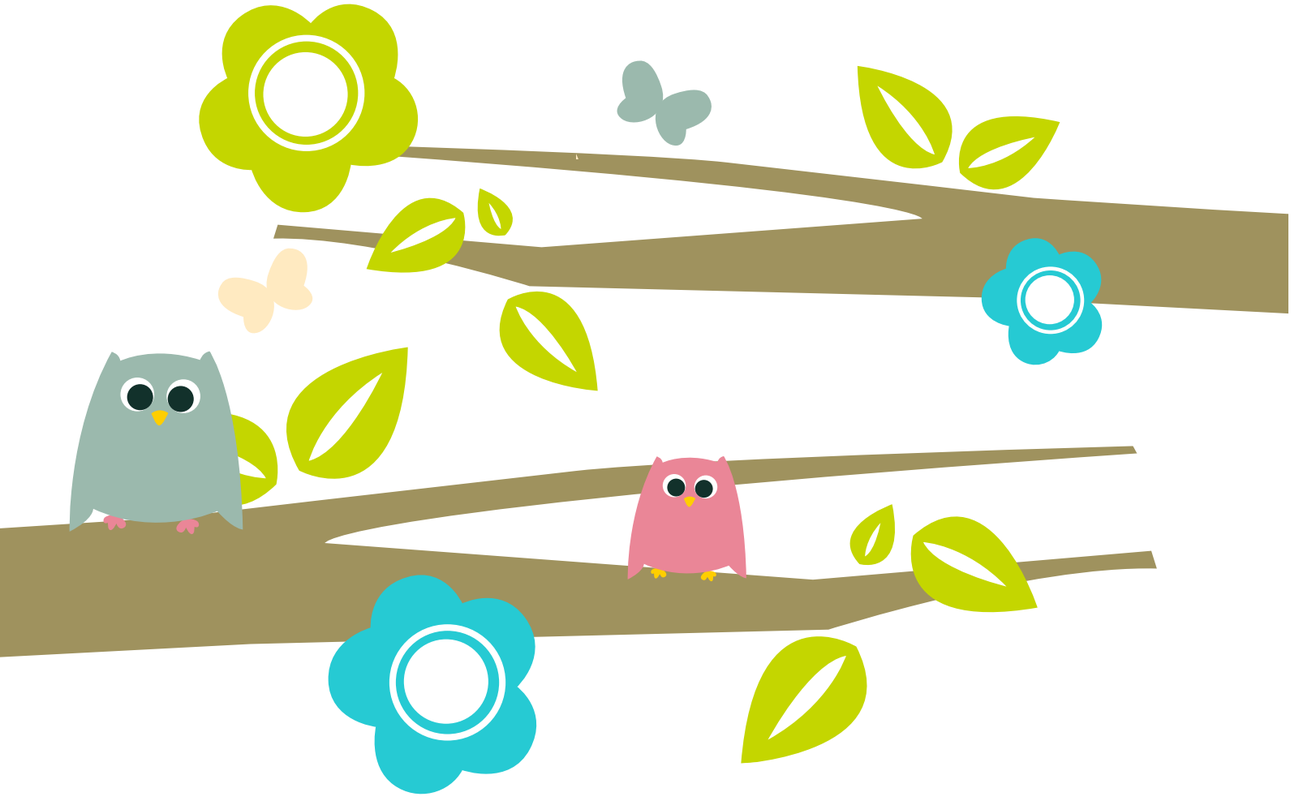

Høyning av kunnskaps-, kompetanse- og refleksjonsnivået

Det har vært gitt diverse skolering, veiledning og bruk av ulike refleksjonsmetoder, alt sammen med mål om å høyne bevissthets- og kunnskapsnivået hos alle ansatte.

Visjonen har vært at ved å påvirke voksenrollen på ulike måter, vil det på sikt gi seg utslag hos barna ved at de blir med bevisste og kan ta kloke, frie og selvstendige valg for seg selv og fellesskapet.

Personalet i barnehagene har
- lest faglitteratur (se litteraturlisten bak)
- gått gjennom barnelitteraturen for å se om den fremmer likeverd og muligheter
- deltatt på eksterne og interne kurs
- deltatt i systematisk veiledning
- deltatt i utviklingsnettverk på tvers av barnehagene og diskutert faglige spørsmål
- brukt case på personalmøtene som viser gode situasjoner og muligheter for mer kjønnsnøytrale måter å anerkjenne barn på
- brukt verdipillet fra Kanvas
- reflektert ved å bruke metoder som praksisfortellinger/ refleksjonsnotat, dialogkafe/verdenskafe, refelekterende team og IGP (individuell/gruppe/plenum), pedagogisk sol/ solmodell og GLL (gjort – lært – lurt)
- hatt individuelle og gruppebaserte oppgaver i personalet med utgangspunkt i Veileder for likestilt pedagogisk praksis
- benyttet ulike observasjonsskjemaer for kartlegging

Resultat

Hva gjør vi annerledes nå i forhold til før vi fikk «likestillingsbrillene» på?

I forhold til barnegruppa:
- Benevner farger, klær og leker med navn (ikke kjønning)
- Fremhever individet mer en utseendet, klær, sveis o.s.v.
- Prøver å gi rom/leker mere samlende navn, for eksempel er dukkekrok blitt kafé – noe som innebærer flere roller og gir en mer kjønnsblandet lek
- Blande leker mer
- Stiller spørsmål til barna når de er «stereotype» i lek, enten det gjelder hva og hvem de leker med, hva slags utkledningstøy, klær og utstyr de bruker, roller i leken
- Har samtalegrupper der barn får en problemstilling, for eksempel: En gutt er veldig glad i å sparke fotball, han elsker det, runse er noe av det kjedeligste han vet. Han kommer ut på lekeplassen og 3 jenter sparker fotball, kompisene runser, hva velger han? Hvorfor velger han sånn? Hva kunne han ha valgt? Hva hadde da skjedd? Det er ikke noe fasitsvar, men vi blir mer bevisste av å reflektere og samtale rundt det.
- Mer bevisste på valg av bøker og figurer og hvordan vi «kjønner» for eksempel dyr
- Møter barn som gjør noe atypisk mer naturlig; for eksempel gutter som vil gå i kjole
- Påvirker barns valg mer nøytralt
- Lager fellesprosjekter der samarbeid er i fokus på tvers av kjønn
- Er mer bevisste på og «vise» at damer også kan gjøre tradisjonelle «manneting» som bruke el-sag, fikse tette vasker, skru sammen ting o.l.
- Bruker verdispillet, Steg for steg, Følelsesballer, morra-møter, barnesamtaler og grupper for at alle barna skal sees og høres, og bli bedre kjent med seg selv og hverandre.

Praksisfortelling:

"I Vennesla har vi kvinnelig ordfører. 6-åringene pleier hvert år å være på besøk hos henne. Under besøket viser hun bla kontoret sitt, kommunestyresalen og en vegg med portrettbilder av henne sammen med alle tidligere ordførere. I år ble det spørsmål om hvorfor hun var den eneste dama på veggen.... hvem kan gi gode svar på sånt? Men vi tenker at det er veldig positivt at de legger merke til og undrer seg over slike ting!"

I forhold til foreldre:
- Snakker like mye med fedre som med mødre i alle sammenhenger; ringer like mye far som mor f.eks når barnet er sykt, tar opp barns utfordringer, tar opp barnets sterke sider, behov for klær el. annet utstyr
- Snakker med foreldre med «likestillingsbriller» på, for eksempel å fremheve sterke sider på tvers av tradisjon, så som omsorgsfulle gutter kan bli en fantastisk sykepleier eller ei lur jente kan bli en flink ingeniør
- Tema på foreldremøte, info i planer og på hjemmesiden.
- Har snakket med foreldre om hvordan de kler barna for barnehagedagen; er det som små prinsesser og helter, eller er det som barn på 5 år som skal leke, male, være ute i all slags vær?

I personalet:
- Verdispillet er brukt på møter for å bevisstgjøre egne holdninger. Viktig å vite hva en formidler i møte med barn, foreldre og kolleger.
- Vi har tatt observasjoner av barna og av hverandre. Det har resultert i høyere bevissthet over hva vi sier og gjør.
- Vi har diskutert og reflektert over hva vi snakker om på pauserommet.
- Personalet har en høyere bevissthet i forhold til hva kvinner og menn i barnehagen utfører av oppgaver, både praktisk og pedagogisk.
- Vi tenker mye mer på hvor og hvordan vi er og plasserer oss i rommet. Har høyere bevissthet i forhold til hva slags aktiviteter vi velger sammen med barna.

Tips/suksesskriterier

- benevne farger, klær og leker ved navn, ikke kjønning
- framheve individet mer enn utseendet
- gi rom og leker mer nøytrale navn, f.eks dukkekrok = kafe, noe som medfører flere roller og gir en bedre kjønnsblandet lek
- samtalegrupper/barnesamtaler der de får en fortelling med problemstilling til ettertanke og felles refleksjon
- presentere yrker, f.eks ved en mannlig sykepleier og samtale rundt dette med barna
- ikke sette opp for tett forløp med observasjoner slik at en gaper over for mye; god intensjon kan bli en hindring
- alle i personalgruppa er med
- engasjement
- omdefinere ordet likestilling fra å assosiere med «rødstrømpene» til likeverd og muligheter

Bruk barnets navn
- når du tar barnet i å gjøre noe du blir glad for
- når du skal gi barnet beskjeder
- når du vil ha barnet med på noe dere skal gjøre sammen
- når dere møtes
- sammen med andre barns navn

Bruk IKKE barnets navn
- når du korrigerer en handling (det er handlingen vi vil korrigere, ikke barnet)
- når du vil si nei (det er handlingen du sier nei til, ikke barnet)
- når du er irritert eller opphisset (hentet fra Løft for barn)

Erfaringer

- Vi har møtt oss selv i døra og trukket noen tråder gjennom egne liv og oppvekst. Vi har fått økt forståelse, kunnskap og bevissthet.

- Gjennom arbeidet rundt voksenrollen har vi blitt mer bevisste når vi benevner, slik at alle farger skal bli like naturlige for både jenter og gutter, slik at barna opplever reelle valgmuligheter.

- Det har vært satt et tydelig fokus på voksenrollen gjennom refleksjoner, individuell veiledning og praksisfortellinger/ refleksjonsnotater. Vi ser at dette har gitt oss en langt større bevissthet når det gjelder egen kommunikasjon med barna. Vi kan også se at arbeidet med voksenrollen har innvirkning på barnas og holdninger. Et eksempel er denne praksisfortellingen:

Naturgruppa er på vei til turplassen en tirsdag morgen i slutten av oktober. De kommer til bekken de passerer daglig. Tursjefen har bestemt at det skal være 5 minutters pause. Barna fordeler seg langs bekken, noen på oversiden av ei bro og noen nedenfor broen. Da roper Per fra oversiden av broen: «Kom hit gutter, jeg fant en fiskestang, så nå kan vi fiske!» Førskolelærer Hans hører utropet og går sakte bort mot Per. «Det var jammen en fin fiskestang du fant, Per. Jeg hørte forresten du ropte på guttene oppe på broen. Har du sett hvem som står der?» «Ja, Jens, Tor og Gunnar!» «Ja vel, var det dem du ropte på? Det var ikke noen andre også oppe på broen da du ropte?» «Jo, Trine stod der, tror jeg»? «Hvordan tror du Trine opplevde det når du ropte på alle de tre guttene hun stod sammen med, uten å bli spurt? Kunne du ha spurt på en annen måte for at alle kunne bli med på leken», spør Hans. «Jeg kunne jo ha ropt navnet til alle sammen» svarer Per. Avdelingen går så videre opp til turplassen for å spise. Etter måltidet er leken godt i gang. Jens og Tor bygger på ei ny hytte og har nettopp satt opp en stokk til vegg. «Hei gutter, kom å se på den fine hytta vår, roper Jens!» «Hva var det du sa», sier Per, idet han kommer bort til hytta. «Hvis du bare roper på guttene, så kan jo ikke jentene komme bort å se da. De må vel få lov å komme bort til hytta de også. Det er mye bedre om du sier navnet, så kan alle komme!»

- Avdelingene kom etter drøftinger fram til at til tross for at vi flere år har jobbet med medvirkning, preget ikke dette hvordan vi trøster barnet. I denne sammenheng er det vi voksne som definerer hva den enkelte trenger. Problemstillinga gikk da fra «Trøster vi barna likt uavhengig av kjønn» til å jobbe med barns valg også i denne sammenhengen. Barna blir nå møtt med spørsmålet «trenger du trøst»?
  Det vi ønsker å oppnå med dette er at barna skal bli bevisst egne følelser og behov og ta et valg. Vi tror at vi med dette kan hjelpe barn som «sutrer» eller ikke forventer trøst lett, til å kjenne etter. Ved å spørre og dermed hjelpe barnet til å sette ord på egne følelser, tror vi også at barna lettere oppdager og lærer hvordan de kan trøste andre.

- Vi har fått økt bevissthet ved bruk av verdispillet og refleksjon sammen barn.

- Personalet har tort å skrive praksisfortellinger fra situasjoner hvor man ikke handlet ønskelig, hvor man fikk en a-ha-opplevelse. Disse ble delt til felles refleksjon i personalgruppen for å vekke bevisstheten og sette fokus. Da gir «mislykkede» situasjoner grunnlag for endring av praksis.

Veien videre

Barnehagene skriver:

- Vi stopper ikke her – vi vil fortsette observasjonene til høsten. Dernest vil vi iverksette hensiktsmessige tiltak.

- Vi ønsker fokus og et løft for den avanserte rolleleken. Dette vil innbefatte en opprydding i tradisjonelt og begrensende lekemateriell – og nytt fokus på muligheter og likeverd – og ikke minst voksenrollen.

- Vi vil fortsette med å øke bevisstheten i forhold til hvordan vi benevner barna i alle situasjoner.

- Dette velger vi å jobbe videre med på avdelingsmøter og fløymøter, slik at hele personalet blir inkludert i arbeidet videre.

- Videre fokus vil være å bruke barnas navn bevisst. Det enkelte barn skal ses, høres og tas på alvor, samtidig som at barna skal lære å gjøre dette mot andre. I påkledning kan det være lurt å ha med tre gutter og tre jenter for å observere ytterligere.

- I en av praksisfortellingene kommer det frem at jenter og gutter fikk ulik grensesetting. Dette var noe personalet da satte ekstra fokus på. De voksne ønsker å opptre konsekvente i grensesettingen, uavhengig av kjønn. Barnehagen vil fortsatt jobbe med holdninger og verdier, noe vi ser har vært og fortsatt vil være en prosess.

- Det vil bli arbeidet videre med bevisstgjøring hos de voksne i forhold til i større grad å benytte navn, nærhet i kroppsspråket og gode forklaringer/fullstendige setninger i kommunikasjon med både guttene og jentene.

- Vi ønsker å gjøre sammenliknende observasjoner neste barnehageår.

Oppsummering og evaluering

Prosessarbeidet med å reflektere og undersøke egen praksis, er minst like viktig som resultatene. Det gir erfaring i å se på egen praksis, og det gir kunnskap om at vi ikke alltid er bevisste på hva vi gjør. Målet med prosjektet er ikke å få gyldige og representative forskningsresultater, noe som selvfølgelig ville kreve helt andre ressurser. Målet er å gjøre kjønnsperspektivet relevant i arbeidet med å fremme likeverd og like muligheter, noe som krever en prosess hvor de ansatte får tid og mulighet til å reflektere. Det er derfor positivt at alle barnehagene har tatt i bruk flere ulike refleksjonsverktøy som de har brukt underveis i prosjektet.

På siste nettverkssamling i april ble det delt ut et evalueringsskjema som 17 deltagere svarte på. De som svarte på skjemaet er de som satt i prosjektgruppene og dermed har vært mest aktive i prosjektet. Tilbakemeldingene er jevnt over veldig gode. 14 av 17 gir høyeste skår når de vurderer om prosjektet har gitt økt inspirasjon og kunnskap til å jobbe videre med likeverd og like muligheter i et kjønnsperspektiv. På spørsmålet om prosjektet har bidratt med gode metoder til å jobbe med tematikken, er skåret litt lavere. Vi ser at det kan være nyttig å fokusere enda mer på prosjektarbeid og prosessledelse i den enkelte barnehage. Det kan bidra til at prosjektarbeidet er enda mer selvdrevent, også i perioder når det ikke skjer noe i forhold til eksternt "påfyll". På spørsmål om de ansatte er opptatt av å gi gutter og jenter like muligheter, svarer de aller fleste fem på en skala fra null til fem. På spørsmål om det faktisk er slik at det er rom for å være gutt og jente på forskjellige måter i deres barnehage, gir imidlertid majoriteten en noe lavere skår. Dette gjenspeiler det noen barnehager selv har sagt; vi er i gang, men vi trenger mer tid for å få praksisen til å etableres som en selvfølgelig del av barnehagehverdagen. Og dette har barnehagene et godt utgangspunkt for å jobbe videre med når prosjektet fortsetter høsten 2013.

For få til implementering ønsker pilotbarnehagene å møtes jevnlig framover for å hjelpe hverandre til å holde fast på ny praksis slik at den innarbeides som en naturlig del av barnehagehverdagen.

For barnehageadministrasjonen er spredning av erfaringene fra prosjektet til de andre barnehagene i Vennesla viktig. Vi har derfor innarbeidet kompetansehevende tilbud til alle barnehageansatte barnehageåret 2013/2014 og benytter ansatte i pilotbarnehagene til å informere og holde internkurs.

Referanser

Arnesen, C., Åse. (2010) Kjønnsforskjeller i arbeidsmarkedet. Rapport 44/2010. Oslo: NIFU STEP

Askland, L. og Rossholt, N. (2009) Kjønnsdiskurser i barnehagen. Mening, makt, medvirkning. Oslo: Fagbokforlaget

Bakken, A. (2010). Prestasjonsforskjeller i kunnskapsløftets første år: kjønn, minoritetsstatus og foreldres utdanning. NOVA-rapport 09-2010. Oslo

BFD. (2009). St.meld. nr 8 Om menn, mannsroller og likestilling. Oslo: Akademia AS Avdeling for offentlige publikasjoner

Bredesen, Ole (2004) Nye gutter og jenter – en ny pedagogikk? Cappelen akademisk forlag

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Helèn og Granhom (2009) Sverd og bamser – genusarbeid i barnehage og skole. GAN Aschehoug

Henkel, K og Tomicic, M (2011) Gi barna 100 muligheter i stedet for 2. Om genusfeller og genusproblemer i hverdagen. Pedagogisk forum

Hovde, K. og Moen, R. (2010) "Likestilling i det pedagogiske arbeidet i barnehagen 2007-2010." Rapport fra Kvinesdal kommune" KUN, senter for kunnskap og likestilling

Jørgensen, S. (2008) Suddenly all the fishes were Nemo. A Qualitative Study of Toddlers and Commercialization. Master's thesis, Department of Sociology and Political Science, NTNU

Knudsen, A. (2005) Snille jenter og dumme gutter. Hvorfor ingen barn oppfører seg som de har hjerne til. Pedagogisk forum

Kleppe, R. (2009) Spidermankjole! En diakron sammenligning av kjønnets betydning i barns relasjoner i to kvalitative barnehagestudier. Masteroppgave, Universitetet i Oslo, Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Pedagogisk forskningsinstitutt

Likestillingssenteret (2010) Nye barnehager i gamle spor? Hva vi gjør, og hva vi tror. Statusrapport for likestillingsarbeidet i norske barnehager, utarbeidet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Likestillingssenteret

Lov om barnehager

Lov om likestilling mellom kjønnene

Norefjell, Ole m.fl. (2009) Grender loops. Eksempelsamling praksiser som kan fremme likestilling og kjønnssensitivitet i barnehagen

Østrem med flere (2009) Alle teller mer, Rapport 1:09, Høgskolen i Vestfold

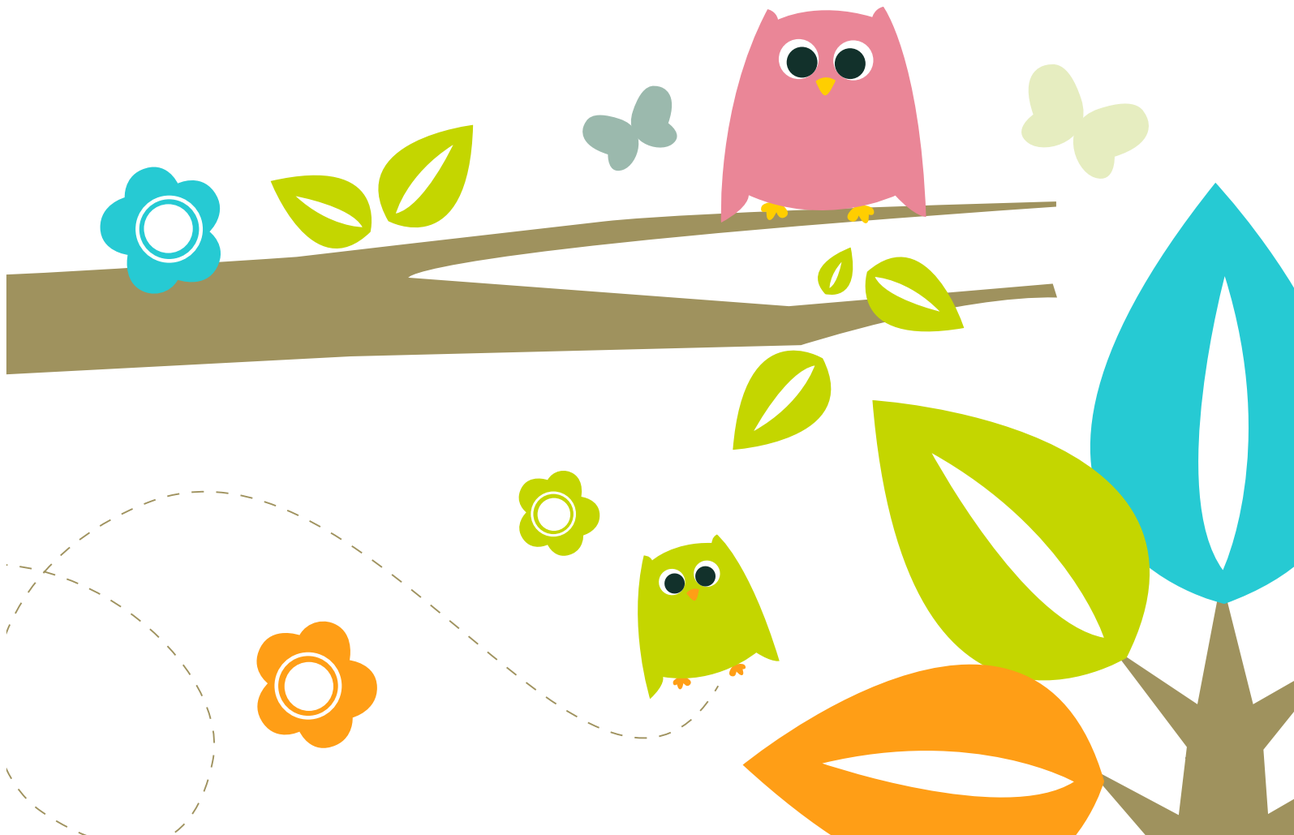

Liste over litteratur og relevante verktøy

Temahefter
Friis, Pia (2006): Temahefte om menn i barnehagen, om å rekruttere og beholde menn i barnehagen. Kunnskapsdepartementet

Rossholt, Nina (2006) : Temahefte om likestilling i det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Kunnskapsdepartementet

Faglitteratur
Askeland, Leif og Rossholt, Nina (2009): Kjønnsdiskurser i barnehagen. Mening makt og medvirkning Fagbokforlaget.

Bredesen, Ole (2004): Nye gutter og jenter – en ny pedagogikk? Gyldendal Akademiske

Bratterud, Åse m.fler. (2006) Menn og omsorg i familie og profesjon. Fagbokforlaget.

Emilsen, Kari i Hoaas Moen, Kari (2011): Likestilling og likeverd blant barna i barnehagen. I Nærmiljø og samfunn i barnehagen. 2. utg. Universitetsforlaget.

Helen, Eva og Magdalane T. Granholm (2009): Sverd og bamser – genusarbeid i barnehagen og skole. GAN Aschehoug.

Henkel, Kristina (2011): Gi barna hundre muligheter istedenfor 2 om genusfeller og genusproblemer i hverdagen. Pedagogisk forum.
KD (2010) Nye barnehager i gamle spor? Hva vi gjør og hva vi tror. Status for likestillingsarbeidet i norske barnehager i 2010. Likestillingssenteret Hamar.

Knudsen, Ann-Elisabeth (2005): Snille jenter og dumme gutter. Hvorfor oppfører ingen barn seg som de har hjerne til? Pedagogisk Forum

Svaleryd, Kajsa (2002): Likeverd. En tanke- og handlingsbok for likestillingsarbeid med barn og unge. Gyldendal AkademisWahlström, Kajsa (2004): Jenter, gutter og pedagoger. Likestillingspedagogikk i praksis, Pedagogisk forum

Østerås Bergljot (2009): Forventninger til kjønn i barnehagens litteraturutvalg, Rapport nr. 12, Høgskolen i Hedmark

Veiledere
Reform Ressurssenter for menn): Gender loops Eksempelsamling Praksiser som kan fremme likestilling og kjønnssensivitet i barnehagen.
www.reform.no

Karmøy kommune, oppvekst og kulturetaten: Likestilling i Karmøybarnehagene. Gutter og jenter med rett til like muligheter. http://www.minbarnehage.no/minbarnehage/karmoybarnehagene/pilot.nsf/ntr/8DF5DDFDE6432A21C12576CD00354A45/$FILE/ATTKT091.pdf

Fylkesmannen i Vestfold, barnehagene i Vestfold: "URETTFERDIG!" Jenter og gutter med like muligheter – om likestilling, likeverd og mangfold
www.fmve.no

Søt eller tøff – et fritt valg? - Hvordan gi jenter og gutter like muligheter? " www.likestillingssenteret.no - www.kanvas.no – www.dmmh.no

Nettressurser

Jämställdhet i lärande. Et studiepaket kring könsperspektiv i lärande innom skola och småbarnsfostran
http://www.jamstalldhetilarande.fi/

www.mennibarnehagen.no

Veileder for kvotering av menn.
http://www.expromo.no/reform/kvotering_121009.html

Annet
Likestillingskoffert "Frittvalg.no" http://www.frittvalg.no/
Verdispillet - Kanvas

Personalet i barnehagen er barnas rollemodeller og har stor betydning for barnas utvikling og kjønnsidentitet.

Det handler ikke om at jenter og gutter skal være like, men om det å gi like muligheter til å bli sett, hørt og til å delta i fellesskapet.

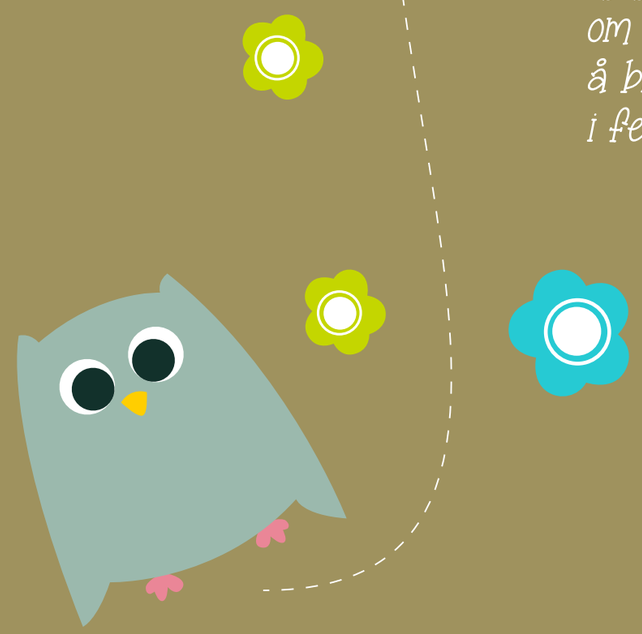

Kort om prosjektet

Politikerne i Vennesla ga administrasjonen i oppdrag å sette i gang et 3-årig prosjekt (2011-2013) i skolene og barnehagene med formål å bedre levekårene i Vennesla kommune. Dette skulle gjøres gjennom å

- høyne utdanningsnivået
- bedre likestillingen mellom gutter og jenter

Prosjektets hovedmål:
Vennesla kommune har system og rutiner som gir ansatte i barnehager og skoler verktøy og metoder samt høy bevissthet i forhold til likestilling og høyere utdanning.

Effektmål:
Barn og unge i Vennesla tar bevisste valg for eget liv i forhold til utdanning og likestilling.

Delmål for barnehager og skoler:

- Ansatte gir jenter og gutter like muligheter
- Ansatte hjelper barna til å ta frie, bevisste og kloke valg til beste for seg selv og fellesskapet

Styrerne, med sine interne arbeidsgrupper, har formulert barnehagenes egne mål, problemstillinger og tiltak ut fra den overordnede målsettingen for hele kommuneprosjektet. De utarbeidet prosjektplaner for å forplikte, ansvarliggjøre, synliggjøre og skape lojalitet til prosjektet hos alle ansatte.

Prosjektet har vært et verdi- og holdningsprosjekt, det har ikke hatt som mål å forbedre likestillingsstatistikken i Vennesla. Visjonen har vært at ved å påvirke voksenrollen på ulike måter, vil det på sikt gi seg utslag hos barna ved at de blir mer bevisste og kan ta kloke, frie og selvstendige valg for seg selv og fellesskapet.

Ved å lese denne rapporten får du vite hva pilotbarnehagene gjør annerledes nå enn før prosjektstart i forhold til barnegruppa, foreldre og personalet.

Vennesla kommune

Ytterligere opplysninger finnes på barnehagenes hjemmesider:

www.djupmyra.bhg.no
www.harestua.barnehage.no
www.smaasanebarnehage.no
www.solslettabarnehage.no

Synkron Media AS, avd. Bjorvand & Skarpodde